

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 104/2020-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. apríla 2020 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti A SANTÉ, s. r. o., Štefánikova 10, Modra, IČO 36 669 181, zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Abrahámom, Koceľova 25, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 S 229/2014 zo 16. novembra 2016 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžsk 41/2017 z 31. októbra 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti A SANTÉ, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti A SANTÉ, s. r. o., Štefánikova 10,

Modra, IČO 36 669 181 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 S 229/2014 zo 16. novembra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 Sžsk 41/2017 z 31. októbra 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Bratislavský samosprávny kraj (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) rozhodnutím č. 105682/2013-ZD/2 z 28. januára 2014 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) uložil sťažovateľke podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“) pokutu vo výške 400 € za porušenie povinností poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa § 79 ods. 1 písm. v) zákona č. 578/2004 Z. z., ktorého sa sťažovateľka ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti – ambulancia v odbore všeobecného lekárstva dopustila tým, že ako držiteľka povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti nezabezpečila 24. októbra 2013 v spádovom území Pezinok lekára do lekárskej služby prvej pomoci podľa rozpisu určeného prvostupňovým správnym orgánom v zdravotníckom zariadení LSPP Pezinok s. r. o.

2.1 Proti prvostupňovému rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodlo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej aj „druhostupňový správny orgán“) 27. apríla 2014 rozhodnutím č. S04500-OP-2014 (ďalej len „rozhodnutie odvolacieho orgánu“) tak, že odvolanie zamietlo a prvostupňové rozhodnutie, ktorým bola sťažovateľke uložená pokuta vo výške 400 €, potvrdilo.

3. Včas podanou žalobou sa sťažovateľka na krajskom súde domáhala preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia odvolacieho orgánu a vrátenia veci druhostupňovému správnomu orgánu na ďalšie konanie.

3.1 Krajský súd napadnutým rozsudkom s poukazom na § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „SSP“) žalobu sťažovateľky zamietol so záverom, že preskúmané rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonom a námietky sťažovateľky neodôvodňovali jeho zrušenie pre neprípustnosť.

4. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľka podala kasačnú sťažnosť podľa prvej hlavy piatej časti Správneho súdneho poriadku, ktorú odôvodnila existenciou väd podľa § 440 ods. 1 písm. f) a g) SSP a ktorou žiadala, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4.1 O kasačnej sťažnosti sťažovateľky rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú podľa § 461 SSP zamietol.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že krajský súd, ako aj najvyšší súd sa vo svojich napadnutých rozhodnutiach dostatočne nevysporiadali s jej námietkami uvedenými v návrhu na začatie konania a následne aj v kasačnej sťažnosti, v ktorých poukazovala na:

a) výkon verejnej moci prvostupňovým orgánom mimo medzí zákona na objednávku podnikateľského subjektu v rozpore so zásadou rovnosti pred zákonom;

b) úradné donucovanie sťažovateľa zo strany správnych orgánov ku porušovaniu zákonných povinností sťažovateľa zákonov na ochranu (zdravia) zamestnancov a práv zamestnanca - nútenie zasahovať do základných, Ústavou SR zaručených práv zamestnanca sťažovateľa,

c) účelové zneužívanie nálezu ÚS SR PI. 113/2011 ako keby išlo o posúdenie aplikácie konkrétnom prípade a jeho používanie ako „prameňa práva, ktorý má záväzný charakter“ prednosť pred ustanoveniami ostatných zákonov, ktoré sú orgány verejnej moci povinné dodržiavať,

d) s bodom a) súvisiace preukázané klamanie zo strany prvostupňového orgánu v skoršom (inom) konaní pred prvostupňovým súdom, v ktorom prvostupňový orgán tvrdil, že sám rozhoduje o zaradení sťažovateľa do služieb na základe faktu, že sťažovateľ má ambulanciu v „spádovom území Pezinok“,

e) nezrozumiteľnosť rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, osobitne v časti o určení výšky sankcie, ktorá je arbitrárna, nepreskúmateľná a zakladá sa na skúmaní okolností, ktoré vo vzťahu ku sťažovateľovi nie sú relevantné, nakoľko prekážky vysielat' zamestnanca do služieb súkromnému prevádzkovateľovi LSPP boli orgánu oznámené v dostatočnom časovom predstihu a teda prípadná nedostupnosť lekárskej starostlivosti u tohto prevádzkovateľa nemôže byť okolnosťou, rozhodujúcou pre určenie pokuty u sťažovateľa.»

5.1 Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zároveň poukazuje na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Sžo 21/2016 z 20. septembra 2017 (v inej obdobnej veci sťažovateľky, ktorá v konaní taktiež vystupovala v procesnom postavení žalobkyne, pozn.), v ktorom najvyšší súd potvrdil rozsudok krajského súdu sp. zn. 6 S 21/2014 z 5. februára 2016, ktorým krajský súd zrušil rozhodnutie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. S07971-OP-2013 z 29. novembra 2013 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľka zdôrazňuje, že najvyšší súd napadnutým rozsudkom, ktorým rozhodol o kasačnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu, rozhodol odlišne ako vo svojom skoršom rozhodnutí proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 S 21/2014 z 5. februára 2016, a to aj napriek tomu, že správne žaloby (čo sa týka dôvodov zhodné s jednou výnimkou, pozn.) vo veciach vedených na krajskom súde pod sp. zn. 6 S 21/2014 a sp. zn. 2 S 229/2014 smerovali proti obsahovo a právne identickým rozhodnutiam druhostupňového správneho orgánu. Podľa názoru sťažovateľky pokiaľ najvyšší súd vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Sžsk 41/2017 dospel k inému právnomu záveru ako v obdobnej veci ním vedenej pod sp. zn. 3 Sžo 21/2016, bolo povinnosťou najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sžsk 41/2017 postúpiť vec veľkému senátu na zaujatie zjednocujúceho stanoviska. Tým, že najvyšší súd nedodrжал postup uvedený sťažovateľkou porušil vo vzťahu k nej princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia.

6. S odkazom na prezentovanú argumentáciu sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil:

„1. Právo A SANTÉ, s.r.o., na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a jej právo na spravodlivé súdne konanie, zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn.

9Sžsk/41/2017 a jeho rozsudkom z 31.10.2018, ako aj rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/229/2014-90 z 16.11.2016, porušené boli.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31.10.2018 v konaní sp. zn. 9Sžsk/41/2017 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 2S/229/2014-90 z 16.11.2016 sa zrušujú.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť A SANTÉ, s.r.o. trovy právneho zastúpenia v konaní o ústavnej sťažnosti na účet jej právneho zástupcu, a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia. “

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Vec sťažovateľky bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Liborovi Duľovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 bola predbežne prejednaná vo štvrtom senáte ústavného súdu v zložení: Miroslav Duriš (predseda senátu) a sudcovia Ladislav Duditš a Libor Duľa.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Ústavný súd podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu.

13. Podľa čl. 46. ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

15. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a k čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

16. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd a právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

17. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť a aj domáhal využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

18. Podľa § 29 SSP konanie na správnych súdoch je jednoinštančné, ak tento zákon neustanovuje inak. Proti rozhodnutiam krajských súdov v správnom súdnictve tak v zásade

odvolanie ako riadny opravný prostriedok prípustné nie je, avšak Správny súdny poriadok v § 438 umožňuje podať proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu kasačnú sťažnosť.

19. V danom prípade mala sťažovateľka k dispozícii opravný prostriedok poskytnutý jej zákonom na ochranu jej základných práv. Proti napadnutému právoplatnému rozsudku krajského súdu mohla sťažovateľka podať kasačnú sťažnosť (čo aj využila), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu rozhodnúť o kasačnej sťažnosti sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu na preskúmanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu odmieta podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu

20. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštantne uvádza, že ústavnú sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, I. ÚS 1/2019), a preto jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

21. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto

písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

22. Ústavný súd zistil, že napadnutý rozsudok najvyššieho sudu nadobudol právoplatnosť 14. decembra 2018.

22.1 V zmysle § 124 zákona o ústavnom súde lehota dvoch mesiacov na podanie ústavnej sťažnosti v danom prípade uplynula 14. februára 2019 (štvrtok, pozn.).

22.2 Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odovzdaná na poštovú prepravu 25. februára 2019 (pondelok, pozn.) a ústavnému súdu bola doručená 26. februára 2019.

23. Z uvedeného je zrejmé, že sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu po uplynutí zákonom stanovenej dvojmesačnej lehoty.

24. S poukazom na uvedené ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

25. Nad rámec uvedeného považuje ústavný súd za potrebné vyjadriť sa aj k podaniu sťažovateľky, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 14. februára 2019 v elektronickej podobe bez autorizácie (e-mailom).

25.1 Podľa § 40 ods. 2 zákona o ústavnom súde podanie podané v elektronickej podobe bez autorizácie podľa zákona o e-Governmente je potrebné ústavnému súdu dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa zákona o e-Governmente; ak sa dodatočne nedoručí ústavnému súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Ústavný súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

25.2 S poukazom na uvedené ústavný súd konštatuje, že na to, aby mohlo podanie sťažovateľky doručené ústavnému súdu v elektronickej podobe bez autorizácie (e-mailom) 14. februára 2019 v konaní pred ústavným súdom vyvolať zákonom predpokladané právne účinky, bolo potrebné, aby sťažovateľka v zmysle § 40 ods. 2 zákona o ústavnom súde dodatočne doručila predmetné podanie v elektronickej podobe autorizované podľa zákona o e-Governmente alebo v listinnej podobe do desiatich dní. Ústavný súd zdôrazňuje, že pre doplnenie podania sa pritom vyžaduje, aby toto podanie bolo najneskôr v posledný deň lehoty už ústavnému súdu doručené. Pre včasnosť podania teda nepostačuje, ak bolo podanie v posledný deň lehoty len odovzdané orgánu, ktorý je povinný doručiť ho ústavnému súdu. Keďže neautorizované elektronické podanie sťažovateľky bolo ústavnému súdu doručené 14. februára 2019, posledným dňom lehoty na doplnenie tohto podania v príslušnej forme bol v zmysle pravidiel počítania lehôt podľa § 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 121 ods. 2 a 4 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov 25. február 2019, keďže 24. február 2019 pripadol na nedeľu. Ústavná sťažnosť sťažovateľky v listinnej podobe však bola ústavnému súdu doručená až 26. februára 2019. Vzhľadom na to, že v konaní nebola zachovaná zákonná lehota na doplnenie podania podľa § 40 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ústavný súd na toto podanie neprihliadol.

26. Keďže ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v celom rozsahu, ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite sa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu